

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih 20.05.2013
Sayı 989

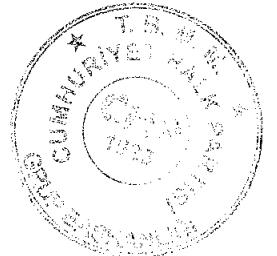
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun iki maddesinde değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereği saygıyla arz olunur. 20.05.2013

Ömer Süha ALDAN
Muğla Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	31 Mayıs 2013	E. No: 2/1562		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
EE	16	17	18	19
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
20 Mayıs 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
20 Mayıs 2013
No : 212762

GENEL GEREKÇE

Tutuklama kararları kişiyi özgürlüğünden yoksun bırakan kararlardır. Bu açıdan 5271 sayılı Ceza Muhakemesininin 100. maddesinde tutuklama müessesesi düzenlenirken ayrıntılı hususlar belirtilmiş ve temel olarak tutuklama kararı vermek için kuvvetli şüphenin varlığı yanında, somut olgulara dayanmak da şart koşulmuştur.

Buna rağmen gerek tutuklamada ve gerekse tutukluluk halinin devamına ilişkin kararlarda yeterli özenin gösterilmediği bilinen bir gerçeklik olarak karşımızdadır.

Özellikle kuşkulu veya kurgu oldukları izlenimi edinilen verilerin tek başına tutuklama ya da mahkumiyet kararlarına esas alınması vicdanları sızlatan bir hal almış ve yargı kararlarına yönelik eleştiriler artmıştır.

Öte yandan yasa koyucu yürürlüğe girmesini sağladığı düzenlemelerin; amaca, Anayasa ve evrensel hukuk değerlerine uygun olup olmadığını da gözetmekle sorumludur. Eğer yasal düzenleme bu kriterlere uygun olarak icra edilmiyorsa gerekeni yapmak da parlamenter sistemin bir gereğidir. Zira bir yasa ancak bir başka yasal düzenlemeyle değiştirilebilir.

Ülkemizde özel yetkili mahkemelerde ortaya çıkan yanlış bir uygulama da; gizli tanık beyanları ile bilgisayar verilerinin tek başına tutuklama ya da mahkumiyete yeterli kanıt olarak kabul edilmesi durumudur. Oysa AİHM'nin emsal kararları ile Tanık Koruma Yasasınının 9. maddesinin 8. fıkrasındaki düzenlemeye göre; koruma altına alınan tanığın beyanı tek başına hükme esas teşkil etmemektedir.

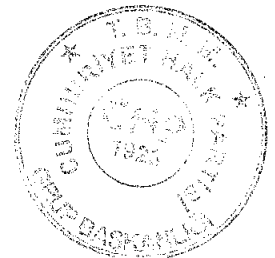
Dolayısıyla bu yasa teklifinin amacı; uygulamada yaşanan yanlışlıkları somut düzenlemeyle giderme anlayışına dayalıdır. Tutuklama veya mahkumiyet kararlarının somut olgulara dayandırılması yargıya yönelik kuşkuların giderilmesi anlamında da bir zorunluluk arz etmektedir. Keza bu yolla sadece gizli tanığın beyanına dayanılarak tutuklama kararı verilmesinin de önüne geçileceği düşünülmektedir.

Bu açıdan teklifin 1. maddesiyle CMK'nın 100. maddesinin son fıkrasına iki ibare eklenmekte ve hakkındaki tek kanıtın koruma altına alınanın beyanı ya da delil başlangıcı niteliğindeki verilere dayalı olan bir şüpheli veya sanığın tutuklanamayacağı hususu düzenlenmektedir.

Öte yandan teklifin 2. maddesiyle de, uygulamada yeknesaklığın sağlanması ve haksız kararların oluşmaması açısından CMK'nın 217. maddesine 3. bir fıkra eklenerek nelerin delil başlangıcı niteliğinde olduğu belirtilmekte ve delil başlangıcı niteliğindeki verilerin tek başına hükme esas teşkil etmeyeceği düzenlenmektedir.

Zira son yıllardaki bazı uygulamalarda; masumane telefon görüşmelerinin içeriği dahi yoruma tabi tutularak veya delil başlangıcı niteliğindeki verilere dayanılarak tutuklama ve mahkumiyet kararları verildiği, suç tarihinden sonra oluşturulduğu bilirkişi raporlarıyla saptanan bilgisayar verilerinin hükme esas alındığı görülmektedir.

Teklifle, tartışılan kanıtlarla haksız ve aynı zamanda da uzun tutukluluk halinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ:

MADDE 1. Tamk Koruma Yasasının 9. maddesinin 8. fıkrası ile AİHM'nin emsal kararlarına göre; koruma altına alınan tanığın beyanı tek başına hükme esas teşkil etmemektedir. Fıkra yapılan ilk eklemeye bu düzenlemenin bir yansıması olarak sadece gizli tanığın beyanıyla mahkum edilemeyecek bir sanığın tutuklanmasının da doğru olmayacağı düşüncesinden hareket edilmiştir. Yani salt koruma altına alınan tanığın beyanıyla mahkum edilemeyecek olan biri, aynı zamanda tutuklanamayacaktır.

Fıkra yapılan ikinci ek de hakkındaki tek kanıt delil başlangıcına dayalı olan şüpheli ve sanıkların da tutuklanmasının önüne geçme amaçlıdır.

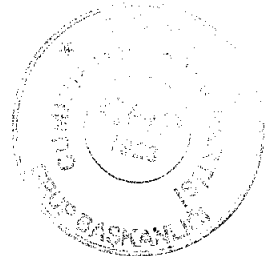
MADDE 2. Ceza yargılamasında kanıtlarla ilgili olarak; basit, makul, kuvvetli şüphe gibi nitelermelerde bulunulmakla beraber, hangi bilgi ve belgelerin kanıt ya da delil başlangıcında veri olacağı yönünde bir tespit bulunmamaktadır.

Öğretide ve çağdaş ceza yargılamasında iletişim bilgilerinin delil başlangıcı niteliğinde belgeler olduğu, keza bilgisayar verilerinin de aynı kapsamda görüldüğü bilinmektedir. Hakkındaki tek kanıt, delil başlangıcı niteliğindeki belgeler olan kişilerin tutuklanması veya mahkumiyet kararlarına maruz kalmaları kamu vicdanını sızlatan bir hal almıştır. Madde ile bu durumun ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Kaldı ki, CMK'nın 134 ile 135. maddelerinde bir kişinin telefonlarının dinlenmesi veya bilgisayarının içeriğine ulaşılması için ana koşul; "başka surette delil elde edilmesi imkanının bulunmaması" halidir. Dolayısıyla hakkında başkaca kanıt elde edilmesi olanağı bulunmayan birinin iletişimi ve bilgisayar verilerinin esas alınarak tutuklanması veya mahkum edilmesi de hakkaniyete uygun olmayacaktır. Bunun yanında delil başlangıcının belirlenmesi uygulamada eşit kararların ortaya çıkmasına da yardımcı olacaktır.

MADDE 3. Madde yürürlük maddesidir.

MADDE 4. Madde yürütme maddesidir.

5271 SAYILI CEZA MUHALEMESİ KANUNUNUN İKİ MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100. maddesinin 4. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 100 – (4) Sadece adli para cezası gerektiren veya hapis cezasının üst sınırı bir yıldan fazla olmayan suçlar ile hakkındaki tek kanıt koruma altına alınan tanığın beyanı veya delil başlangıcı niteliğindeki verilere dayalı olan şüpheli ve sanığın işlediği iddia olunan suçlarda tutuklama kararı verilemez.

MADDE 2 – 5217 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 217. maddesine 2. fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki 3. fıkra eklenmiştir.

DELİLLERİ TAKDİR YETKİSİ

MADDE 217 - (3) İletişim bilgileri veya bilgisayar ile elektronik bilgi depolama araçlarının içerikleri delil başlangıcı niteliğinde verilerdir. Bu nedenle hukuka uygun başka bir delille desteklenmedikleri takdirde hükme esas teşkil etmezler.

MADDE 3 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

